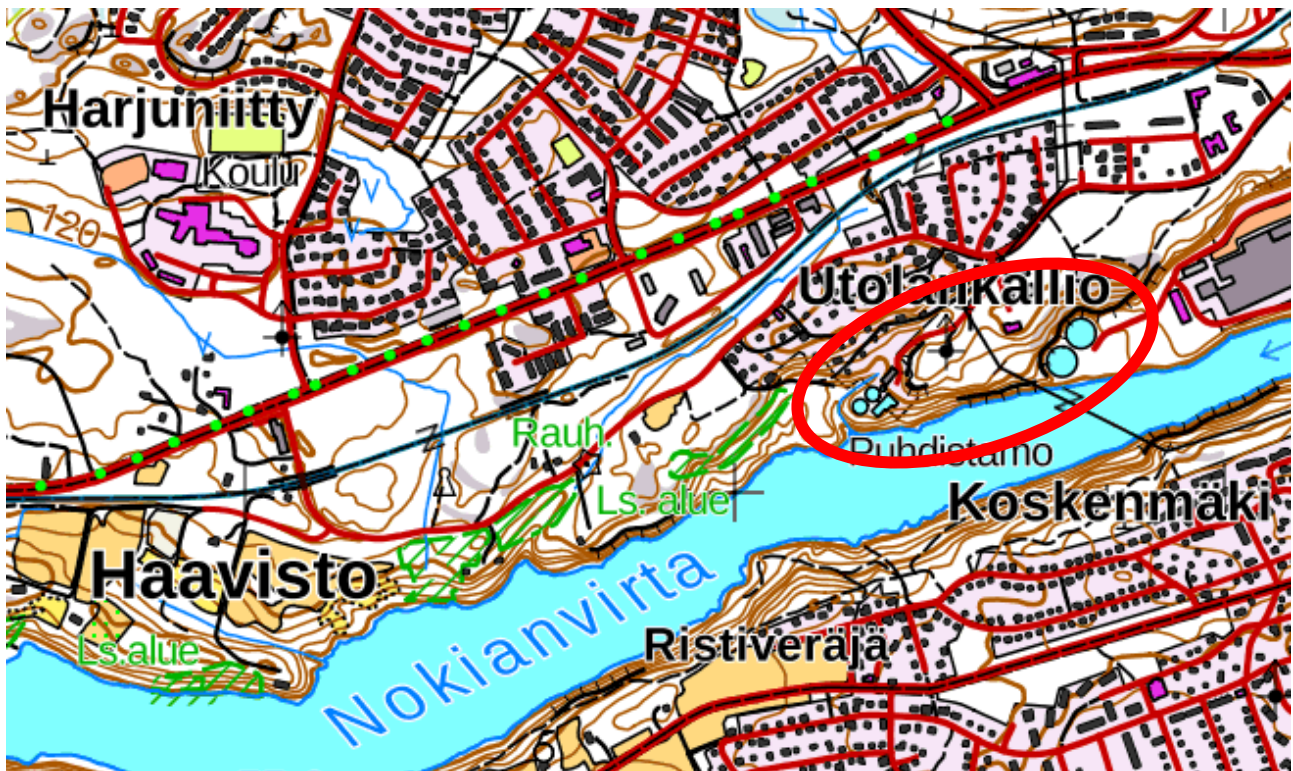

Nokian kaupunki
Kaupunkikehityspalvelut
Harjukatu 21
37100 NOKIA

Harjuniityn seisakkeen OYK

LAAJENNUSOSAN LUONTOSELVITYS

2020

Luontoselvitys M. Ranta
Hautaantie 291
38120 Sastamala
p. 050-5651584
miraranta@hotmail.fi

TAUSTAA

Harjuniityn seisakkeen osayleiskaavan luonnos on kuulutettu vireille 9.3.2020. Kaava-alue kattaa noin 150 hehtaaria Nokianvirran ja Siuronvaltatien välissä, Melon voimala-alueelta paperitehtaan länsiosaan saakka. Kaavaprosessin aloitusvaiheessa on vuonna 2018 tehty alueelle liito-oravaselvitys sekä kasvillisuuteen perustuva luontotyyppiselvitys (Luontoselvitys M. Ranta 2018, Harjuniityn seisakkeen luontoselvitys) Nokian kaupungin toimeksiantona. Tämän jälkeen kaava-aluetta laajennettiin itäpäästä siten että se sisältää myös kaupungin jätevedenpuhdistamon alueen ja paperitehtaan allasalueen ympäristöineen. Tämän laajennusosan luontoarvoja käytiin maastokäynnillä arvioimassa 24.9.2020.

Laajennusalueen luontoa ympäristöineen on selvitetty aiemminkin Haaviston Porkanperän luontoselvityksen (2011) ja Haaviston alueen luontoselvityksen (2007) yhteydessä. Selvityksen ovat sisältäneet luontotyyppi-arvion lisäksi liito-oravaselvitykset.

Nyt suoritetun maastokäynnin perusteella todetaan, että maankäyttö ei alueella ole edellisistä selvityksistä merkittävästi muuttunut, eikä esimerkiksi metsähakkuita ole tehty.

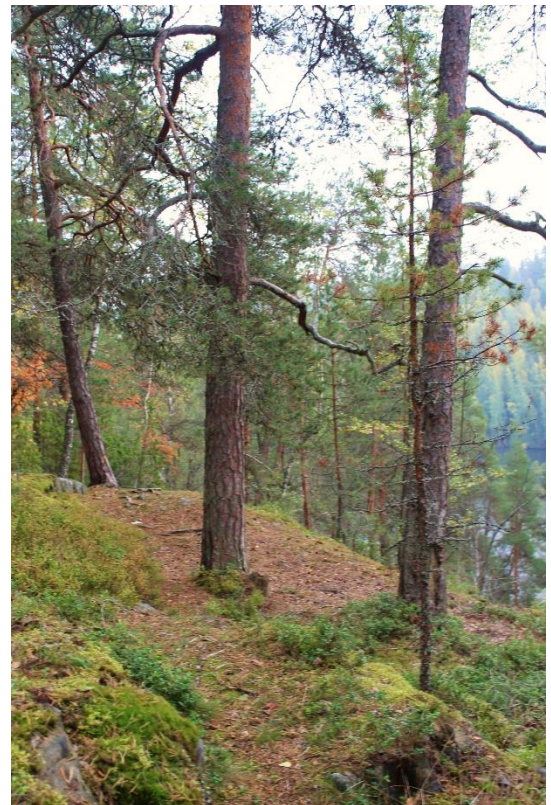
Kuva 1. Sinisellä Harjuniityn seisakkeen OYK alueen aiempi rajausta itäpäässä ja punaisella myöhemmin lisätty laajennusalue.

KASVILLISUUSKUVIOT

Liitekartassa on esitys alueen kasvillisuustyypeistä. Kuvausten numerointi vastaa kartan numerointia.

1. Kalliot ja puolukkatyyppin kuivahko kangasmetsä

Kullaanvuoren korkeimmat osat ja Nokianvirtaan laskevat kalliojyrkänteet ovat osittain jäkälä- ja sammalpeitteisiä avokallioita. Samoin alueeseen kuuluvat Utolankallion etelärinteen ylin osa. Kasvillisuus on niukkaa ja puusto koostuu männyistä, jotka ovat koostaan huolimatta vanhoja. Pensaana kasvaa katajaa, pihlajaa ja haapaa.

Kuvat 2. ja 3. Kullaanvuoren kallioaluetta, joka laskee jyrkästi Nokianvirtaan.

Avokallioiden painaumissa ja kallioalueen reunamailla on puolukkatyyppin kuivahkoa kangasmetsää, jossa niin ikään on mänty valtapuuna. Kenttäkerroksessa puolukan lisäksi tyypillisiä kasveja ovat mustikka ja kanerva, minkä lisäksi esiintyy myös vanamo, nuokkotalvikkia, lillukkaa, metsätähteä, kevätpiippoa ja kultapiiskua. Kallioita värittävät myös kuivan niityn kasvillisuus kuten keto-orvokki, isomaksaruoho, karvakiviyrtti, ahosuolaheinä, mäkitervakko, ahomansikka, kalliokieli, aholeinikki, kissankello ja ahokeltano.

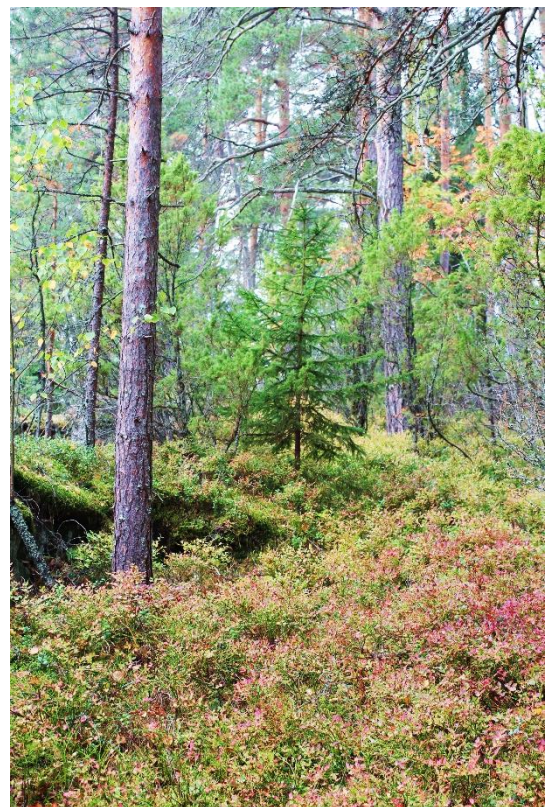
Kuva 4. Utolankallion eteläreunaa.

2. Tuore kangasmetsä ja lehtomainen kangasmetsä

Kallioilta alaspäin laskeutuessa kasvillisuustyyppi muuttuu tuoreen kangasmetsän kautta lehtomaiseksi kangasmetsäksi. Tuoreen mustikkatyyppin kangasmetsän puusto on kuusi- ja mäntysekametsää, jossa joukossa myös koivua ja nuorta haapaa. Pensaana kasvaa pihlajaa. Mustikan lisäksi kenttäkerroksen marjoina esiintyy myös puolukkaa. Muita lajeja ovat vanamo, oravanmarja, lillukka, metsäkastikka, kevätpiippo, sananjalka, metsäimarre, metsämitikka ja nuokkotalvikki.

Kuva 5. Tuoretta kangasmetsää Kullaanvuorelta.

Lehtomaisessa käenkaali-
mustikkatyypin kangasmetsässä on
tuoreen kankaan ruohojen lisäksi mm.
käenkaalia, sinivuokkoa, sormisaraa,
ketunliekoa, metsäorvokkia,
nuokkuhelimikkää,
kevätlinnunhernettä ja ahomansikkaa.
Puustossa on sekä havu- että
lehtipuita.

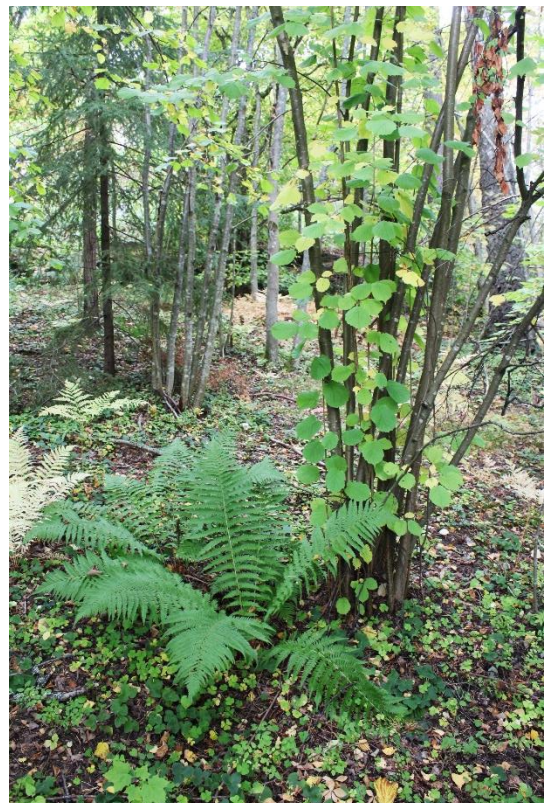
Kuva 6. Lehtomaista sekametsää
paperitehtaan yläpuolelta rinteestä.

3. Tuore lehto

Alueella on tuoretta sinivuokko-
käenkaalityypin lehtoa puhdistamolle
johtavan tien varrella, Utolankallion
kupeessa ja puhdistamon rannassa.
Rannassa lehto on enemmän
vuohenputkilehtotyyppiä.
Kenttäkerroksessa kasvaa mm.
käenkaalia, kieloa, sinivuokkoa,
lehtotähtimöä, lehtopalsamia,
lehtoimikkää, kelta- ja valkovuokkoa,
kyläkellukkaa, kurjenpolvea, vuohen-
ja koiranputkea, kevätlehtoleinikkiä,
mustakonnanmarjaa, sudenmarjaa,
haisukurjenpolvea, kivikkoalvejuurta ja
nuokkuhelimikkää.

Kuva 7. Varjoisaa lehtometsää alueen
keskiosasta.

Tuoreen lehdon pensaskerroksesta kasvaa pähkinäpensasta, tuomea, koiranheisiä, lehtokuusamaa, punaherukkaa, seljaa ja taikinamarjaa. Puustosta löytyy mäntyä, koivua, kuusta, raitaa ja harmaaleppää. Puhdistamon rannalla myös vuorijalavaa.

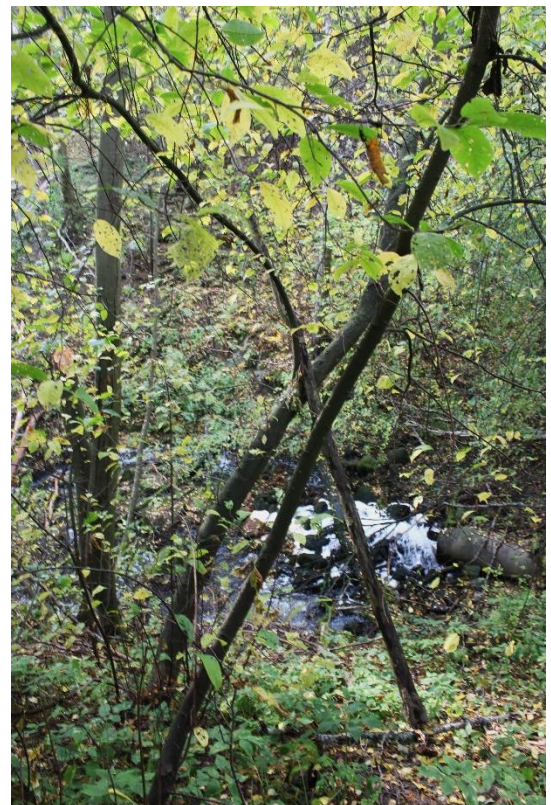
Kuva 8. Tuoreen lehdon kuuset kasvavat usein kooltaan mahtaviksi. Tämän kuusen juurella Puhdistamontien lähellä oli riistalle nuolukiviä.

4. Kosteä lehto

Nokianvirran varrelle tyypillisiä ovat rantaan johtavat ojat ja purot, jotka kulkevat jyrkkärinteisissä, rehevissä lehtopainanteissa. Näihin syntyneet lehdot ovat kasvillisuudeltaan kotkansiipi- ja suurruohotyyppisiä kosteita lehtoja. Selvityksen kohteena olevalla alueella on yksi tällainen puronotko jätevedenpuhdistamon länsipuolella.

Kuva 9. Kosteä lehto puhdistamon länsipuolella. Kuvassa myös puhdistamon purkuputki.

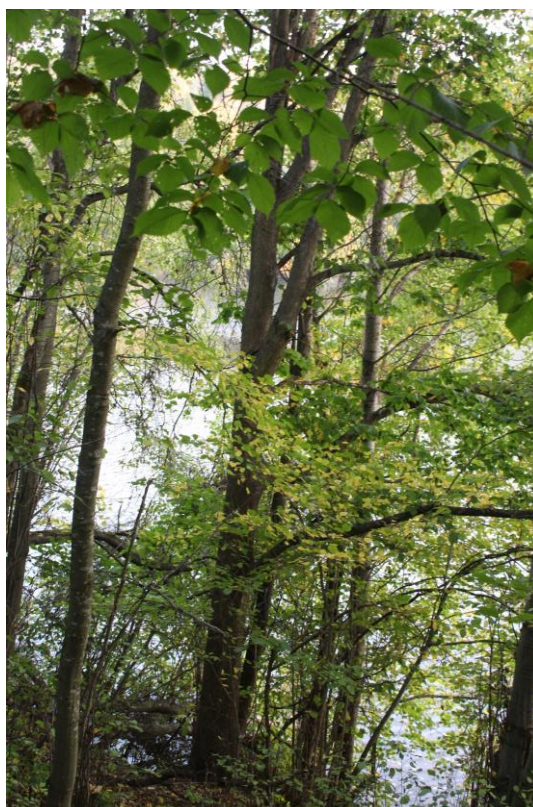
Kostean lehdon kasvillisuudessa on vuohenputkea, kevätlinnunsilmää, mesiangervoa, kotkansiipeä, rohtovirmajuurta, hiirenporrasta, lehtopalsamia, kurjenmiekkää, nokkosta, ojakellukkaa ja rentukkaa.

Puustossa on harmaaleppää ja koivua, joiden alla kasvaa pihlajaa ja tuomea ryteikköisenä pusikkona.

ERITYISKOHTEET JA SUOSITUKSET (liite)

Jätevedenpuhdistamon rantatörmällä olevassa tuoreessa lehdossa kasvaa **vuorijalavaa** (*Ulmus glabra*) joka on luonnonsuojeluasetuksen liitteen 3a mukainen rauhoitettu kasvilaji.

”Rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvien osien rauhoitetun kasvin siemeniä.” (Luonnonsuojelulaki 1096/1996, 42 §). Vuorijalavia on pienellä alueella useita eri ikäisiä ja kokoisia yksilöitä. Kohde ei kuitenkaan täytä luonnonsuojelulain 29§ tarkoittamaa jalopuumetsikön kriteeristöä ollakseen suojeltu luontotyyppi.

Kuva 10. Vuorijalavia puhdistamon rannassa.

Selvitysalueelta **ei löytynyt muita luonnonsuojelulain, vesilain, metsälain tai EU:n direktiivien tarkoittamia erityisiä luontokohteita tai lajeja**, jotka tulisi huomioida alueen kaavoitusta suunniteltaessa.

Kullaanvuori on Pirkanmaan maakuntakaavatyön selvityksissä luokiteltu **valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi**, jolla on myös merkittäviä maisemallisia arvoja (Pirkanmaan arvokkaiden kallioalueiden nykytilan selvitys 2015, Anne Lindholm, Pirkanmaan POSKI-hanke). Tämä alue on kooltaan noin 4 hehtaaria ja on kaavaluonnoksessa huomioitakin jo ge-merkinnällä.

Laajennusalue kokonaisuudessaan on kasvillisuudeltaan hyvin monipuolinen koska elinympäristöt vaihtelevat karuista kallioista reheviin lehtoihin. Aiempien selvitysten jälkeen alueen kasvisto on kuitenkin muuttunut entistä kulttuurivaikutteisemmaksi, mikä näkyy etenkin puhdistamon läheisissä lehtometsissä, joissa jättipalsami ja muut vieraslajit ovat saaneet jalansijaa. Kullaankallio ja Utolankallio ovat myös suosittuja ulkoilumaastoja mikä näkyy kasvillisuuden lajistossa ja kuluneisuudessa.

Kuva 11. Kullaanvuoren jylhää maisemaa Nokianvirran suuntaan.

